

DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEK OKULU İLE GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN DİKKAT DÜZEYLERİ

ATTENTION LEVELS OF DUMLUPINAR UNIVERSITY HEALTH SCIENCE SCHOOL AND FINE ARTS FACULTY STUDENTS

Ayşegül Küçük¹, Sultan Güçlü², Nalan Bostan Akmeşe²

¹Dumlupınar Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Fizyoloji Anabilimdalı, Kütahya, Türkiye
²Dumlupınar Üniversitesi SağlıkYüksekokulu,
Hemşirelik Bölümü, Kütahya, Türkiye

Yazışma Adresi:

Ayşegül Küçük
Dumlupınar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Fizyoloji Anabilimdalı Kütahya – Türkiye
posta: aysegul.kucuk@dpu.edu.tr

Gönderim Tarihi: 09 Ağustos 2017

Kabul Tarihi: 12 Haziran 2018

doi : [10.5505/bsbd.2018.95867](https://doi.org/10.5505/bsbd.2018.95867)

Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi

ISSN: 2146-9601

e-ISSN: 2147-2238

bsbd@balikesir.edu.tr

www.bau-sbdergisi.com

ÖZET

GİRİŞ ve AMAÇ: Bu çalışmada Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilere İşaretleme Testi uygulayarak, cinsiyetin ve okunulan bölümün, dikkat üzerine olan etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM ve GEREÇLER: Araştırma grubunu 140 Sağlık Yüksek Okulu ve 117 Güzel sanatlar Fakültesi olmak üzere toplam 257 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Dikkat düzeyini belirlemek için kullanılan işaretleme testi, düzenli harfler, düzenli şekiller, düzensiz harfler ve düzensiz şekillerin bulunduğu 4 alt testten oluşmaktadır Öğrencilere bu testler sırası ile uygulanarak ortalama İşaretlenen Hedef Sayısı, Atlanan Hedef Sayısı, Yanlış İşaretlenen Hedef Sayısı, Testi Tamamlama Süresi hesaplanmıştır.

BULGULAR: Cinsiyetler arasında sadece işaretlenen hedef sayısı ve atlanan hedef sayısı için istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir ($p<0.05$). Yine her iki grupta da kız öğrencilerde işaretlenen hedef sayısı yüksek iken, atlanan hedef sayısı daha düşük bulunmuştur. Cinsiyet ve bölümler arasında yanlış işaretlenen hedef sayısı ve testi tamamlama süresinde istatistiksel açıdan bir farklılık gözlenmezken; işaretlenen hedef sayısı ve atlanan hedef sayısında bölümler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p<0.05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ: Bu sonuçlar, kız öğrencilerde dikkatin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca genel yetenek sınavıyla üniversiteye alınan Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin dikkat düzeylerinin, Üniversite sınavıyla yerleştirilen Sağlık Yüksek Okulu öğrencilerinden daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniversitelerde, öğrencilerin istemli dikkatleri eğitilmeli, ilgileri geliştirilmeli, öğrenci çalışmaları ilgi çekici hale getirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: İşaretleme testi, Dikkat düzeyi, Üniversite öğrencileri

SUMMARY

INTRODUCTION: In this study, we aimed to investigate the effects of sex and departments on attention among the students studying at School of Health and Faculty of Fine Arts in Dumlupınar University by the use of cancellation test.

METHODS: A descriptive and comparative study was carried out with a total of 164 students studying in the second year of Health Sciences Faculty Nursing department (n: 97) and Faculty of Economic and Administrative Sciences department of economics and business (n: 67). Sociodemographic information form, Peer Support Scale and Social Self-Efficacy Perception Scale were used to collect the data.

RESULTS: Between the sexes only the number of total marked targets and the number of skipped targets had a statistically meaningful difference ($p<0.05$). In both of the groups while the number of total marked targets was higher the number of skipped targets was lower. There is no significant differences between the sexes and departments on the number of marked wrongly targets and duration of completing test and also no significant differences on the number of marked wrongly targets and the number of skipped targets ($p<0.05$).

DISCUSSION AND CONCLUSION: These results show that female students attentions are higher than male students. Also note that the placed in the university with overall skill exam to Faculty of Fine Arts students attentions are lower than School of Health students who are placed on university exam. In universities, the students must be trained voluntary attention, interest should be developed and student studies should be interesting.

Keywords: Cancellation test, Attention level, University Students

GİRİŞ

Dikkat, periferik olayların oynadığı role rağmen, bazen kaslarda devam eden, tam manasıyla merkezi ve beyinsel bir tepkidir¹. Beyin yarımkürelerinin çeşitli davranışsal alanlarda özelleşmeler göstermesi, bilgi işlemede sol yarımkürenin sözcükler ve onlarla ilişkili simgeleri, sağ yarımkürenin ise sözel olmayan, heterojen simgeler kümesini kullanmasına bağlanmıştır. İnsanda, iki yarımkürenin anatomik ve histolojik farklılıkları ve beyin işlevlerinin lateralizasyonunun, sol yarımküreye zaman, sağ yarımküreye uzaysal boyutta analiz yeteneği kazandırdığı bildirilmektedir. Sağ yarımkürenin daha etkin olduğu davranışsal alanlar; görsel-uzaysal yetenekler, dikkat, yüz tanıma ve sözel olmayan iletişim becerileri olarak belirlenmektedir².

İnsan zihninin en temel süreçlerinden biri dikkattir³. Dikkat kavramı, beynin farklı bölgelerinden kaynaklanan ve ardışık basamaklardan oluşan bir süreç olarak ele alınmaktadır⁴. Dikkat, algının seçici yönüyle ilgili olduğundan, algının aniden bir veya birkaç uyarıcıya yönelmesini, diğerlerini ise dışarıda bırakmasını ifade eder. Yapısal bilgi işleme modellerindeki dikkat ise, uyarıcının bilgi işleme sürecine tabi tutulmasındaki süzgeç, kısıtlı-kapasiteli sistemin sürekli uyarılmasını engelleyen bir bilgi işleme sürecidir⁵. Bilgi işlem paradigması açısından dikkat; bölünmüş dikkat, seçici dikkat ve sürekli dikkat olarak ayrılmaktadır².

İşaretleme Testi (İT), Mesulam tarafından 1985'te⁶ geliştirilmiş, sürekli dikkatin (sustained attention) ölçülmesi amacıyla kullanılan bir testtir. İT'de düzenli şekiller, düzenli harfler, düzensiz şekiller ve düzensiz harflerin kullanıldığı dört alt test bulunmaktadır. Şekillerin kullanıldığı alt testlerde belli bir şeklin tekrarlarının, harflerin kullanıldığı alt testlerde 'A' harflerinin bulunarak işaretleme gerekmektedir. Mesulam, İT performansında, algısal hatalarla ilgili bir duyuşal bileşenin, uyarıcıların taranması ve bulunması ile ilgili bir motor bileşenin ve duyuşal özellikleri içeren bir güdüşel bileşenin olduğunu belirtmiştir. Farklı araştırmalarda testin tepki hızı, tepki ataklığı ve görsel tarama ölçtüğü belirlenmiştir⁵.

Dikkat sisteminin başka bir özelliği de kapasitesinin sınırlı olmasıdır. Dikkat kapasitesi bireyler arasında farklılıklar gösterdiği gibi, aynı kişilerde değişik durumlarda da farklılıklar gösterebilmektedir⁴.

Sürekli dikkatin ölçülmesinde kullanılan "İşaretleme Testi" ile gerçekleştirdiğimiz çalışmamızda, cinsiyetin ve farklı bölümlerde öğrenim görmeyen dikkat üzerine olan etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırma, yaş grubu 18-19 arasında değişen, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu (SYO) ve Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF) birinci sınıf öğrencileri arasında sürekli dikkat düzeylerinde bir değişiklik olup olmadığını belirleyen tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini SYO ve GSF'nde 1. ve 2. öğretime devam eden 774 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Sistemik örnekleme yönteminin kullanıldığı araştırmada, örnekleme alınacak öğrencilerin sayısının evrendeki öğrenci sayısına oranı 3 olarak hesaplanmış, daha sonra evrendeki öğrenciler excel programında sıraya dizilmiş ve her bir öğrenciye sıra numarası verilmiştir. Verilen sıra numarasına göre başlangıçtan itibaren her 3. öğrenci örnekleme alınmıştır. 140 SYO ve 117 GSF birinci sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 257 öğrenci ile çalışılmıştır. SYO ve GSF öğrencilerine bu testin uygulanabilmesi için rektörlük onayı ve ilgili bölüm başkanlarının onayı alınmıştır.

Dikkat düzeyinin değerlendirilmesi için Weintraub ve Mesulam⁶ tarafından geliştirilmiş "İşaretleme Testi" kullanılmıştır.

İşaretleme Testinin Uygulanması

Dikkat düzeyinin değerlendirilmesi için İşaretleme testi kullanılmıştır. İşaretleme Testi; düzenli şekiller, düzenli harfler, düzensiz şekiller ve düzensiz harflerden oluşan dört ayrı test formunu kapsamaktadır. Her bir formda 60 adet hedef bulunmaktadır. Bu hedefler sayfanın her dörtte birlik kısmında 15 adet olacak şekilde düzenlenmiştir. Harf işaretleme ile ilgili formda farklı harflerin arasında 60 adet hedef A harfi bulunmaktadır. Şekil işaretleme ile ilgili formlarda da farklı şekillerin arasında 60 adet hedef şekil bulunmaktadır.

Testlerin uygulanmasında düzenli harfler, düzenli şekiller, düzensiz harfler ve düzensiz şekiller sırası ile deneye verilmektedir. Her uygulamadan önce test formu deneyin önüne ortalananak yerleştirilmiş ve kişi test hakkında bilgilendirilip "başla" denildiğinde mümkün olduğunca hızlı ve hatasız biçimde hedef harf ya da şekli yuvarlak içine alması istenmiştir. Kişi hedefleri bitirdiğini düşündüğünde "bitti" demesi ile test sonlandırılıp, deneyin testi tamamladığını bildirmesi ile testi tamamlama süresi belirlenmiştir. Testin puanlanmasında, dört alt testin tamamı değerlendirilerek; bir öğrenci için ortalama "İşaretlenen Hedef Sayısı" (İHS), "Atlanan Hedef Sayısı" (AHS), "Yanlış İşaretlenen Hedef Sayısı" (YHS), "Testi Tamamlama Süresi" (TTS) hesaplanmıştır.

Veriler "Student t testi" kullanılarak değerlendirilmiş ve tüm istatistiksel analizler SPSS 21.0 paket programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin %53.3'ü kadın, %46.7'si erkektir. Tablo 1'de görüldüğü gibi, cinsiyetin dikkat üzerine etkisi açısından İHS ve AHS'de istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p<0.05$).

Kadınların İHS ortalamaları (58.73 ± 1.08), erkeklerinkinden (58.25 ± 1.54) yüksek iken, AHS ortalamaları kadınlarda (1.25 ± 1.08), erkeklerinkinden (1.71 ± 1.53) daha düşük bulunmuştur (tablo 1).

Cinsiyetin dikkat üzerine etkisi açısından YHS ve TTS'de ise istatistiksel açıdan bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$), (tablo1).

Tablo 2'de görüldüğü gibi, eğitim görülen bölümün dikkat üzerine etkisi açısından, bölümler arasında YHS ve TTS'de istatistiksel açıdan bir fark belirlenmemiş ($p>0.05$), ancak İHS ve AHS'de bölümler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p<0.05$).

SYO öğrencilerinin İHS ortalamaları (58.81 ± 1.05), GSF öğrencilerinininkinden (58.13 ± 1.52) yüksek iken; AHS ortalamaları SYO öğrencilerinde (1.14 ± 1.03), GSF öğrencilerine (1.86 ± 1.52) göre daha düşük bulunmuştur (tablo 2).

Çalışmaya katılan öğrencilerde bölümlerin kendi içerisinde işaretleme testi parametrelerinin cinsiyete göre değişimi incelendiğinde GSF'nde öğrenim gören kadın öğrencilerin YHS ortalamaları (0.30 ± 0.95), erkek öğrencilerin ortalamalarından (0.09 ± 0.19) daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). SYO'nda öğrenim gören kadın öğrencilerin İHS ortalamaları (59.06 ± 0.81), erkek öğrencilerin ortalamalarından (58.39 ± 1.28) daha yüksek bulunmuştur ($p<0.0001$). SYO'nda öğrenim gören erkek öğrencilerin AHS ortalamaları (1.52 ± 1.25), kadın öğrencilerin ortalamalarından (0.92 ± 0.82) daha yüksek bulunmuştur ($p<0.005$). SYO'nda öğrenim gören erkek öğrencilerin AHS ortalamaları (1.52 ± 1.25), kadın öğrencilerin ortalamalarından (0.92 ± 0.82) daha yüksek bulunmuştur ($p<0.005$). SYO'nda öğrenim gören erkek öğrencilerin TTS ortalamaları (73.58 ± 16.91), kadın öğrencilerin ortalamalarından (66.91 ± 13.15) daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$) (tablo 3).

Tablo 1. Çalışmaya katılan öğrencilerde işaretleme testi parametrelerinin cinsiyete göre değişimi

İşaretleme Testi Parametreleri	Cinsiyet	n	$\bar{X}\pm S$	t*	p
İHS	Kadın	137	58.73 ± 1.08	2.93	.004
	Erkek	120	58.25 ± 1.54		
YHS	Kadın	137	0.14 ± 0.60	0.83	.406
	Erkek	120	0.10 ± 0.20		
AHS	Kadın	137	1.25 ± 1.08	2.78	.006
	Erkek	120	1.71 ± 1.53		
TTS	Kadın	137	66.67 ± 15.21	1.60	.110
	Erkek	120	69.75 ± 15.48		

(İHS: işaretlenen hedef sayısı, YHS: yanlış işaretlenen hedef sayısı, AHS: atlanan hedef sayısı,

TTS: testi tamamlama süresi)

*Bağımsız grup t testi (Independent Samples t Test) kullanılmıştır.

Tablo 2. Çalışmaya katılan öğrencilerde işaretleme testi parametrelerinin bölümlere göre değişimi

İşaretleme Testi Parametreleri	Bölüm	n	$\bar{X}\pm S$	t*	p
İHS	SYO	140	58.81 ± 1.05	4.22	<0.0001
	GSF	117	58.13 ± 1.52		
YHS	SYO	140	0.07 ± 0.22	1.79	.073
	GSF	117	0.18 ± 0.63		
AHS	SYO	140	1.14 ± 1.03	4.50	<0.0001
	GSF	117	1.86 ± 1.52		
TTS	SYO	140	69.34 ± 14.92	1.40	.162
	GSF	117	66.64 ± 15.86		

(İHS: işaretlenen hedef sayısı, YHS: yanlış işaretlenen hedef sayısı, AHS: atlanan hedef sayısı,

TTS: testi tamamlama süresi, SYO: Sağlık Yüksek Okulu, GSF: Güzel sanatlar Fakültesi)

*Bağımsız grup t testi (Independent Samples t Test) kullanılmıştır.

Tablo 3. Çalışmaya katılan öğrencilerde bölümlerin kendi içerisinde işaretleme testi parametrelerinin cinsiyete göre değişimi

İşaretleme Testi Parametreleri	Bölüm	Cinsiyet	n	$\bar{X} \pm S$	t*	p
İHS	GSF	Kadın	48	58.11±1.24	.087	.074
		Erkek	69	58.14±1.70		
	SYO	Kadın	89	59.06±0.81	3.783	<0.0001
		Erkek	51	58.39±1.28		
YHS	GSF	Kadın	48	0.30±0.95	1.734	.009
		Erkek	69	0.09±0.19		
	SYO	Kadın	89	0.06±0.23	.972	.333
		Erkek	51	0.10±0.21		
AHS	GSF	Kadın	48	1.88±1.24	.87	.074
		Erkek	69	1.85±1.70		
	SYO	Kadın	89	0.92±0.82	3.435	.001
		Erkek	51	1.52±1.25		
TTS	GSF	Kadın	48	66.24±18.59	.227	.052
		Erkek	69	66.92±13.78		
	SYO	Kadın	89	66.91±13.15	2.596	.010
		Erkek	51	73.58±16.91		

(İHS: işaretlenen hedef sayısı, YHS: yanlış işaretlenen hedef sayısı, AHS: atlanan hedef sayısı, TTS: testi tamamlama süresi)

*Bağımsız grup t testi (Independent Samples t Test) kullanılmıştır.

TARTIŞMA

Bilişsel kurama göre çevreden algılanan uyarıcılardan yalnızca çok az bir kısmı seçici algı yoluyla kısa süreli belleğe gelir. Kısa süreli belleğin kapasitesini göz önüne aldığımızda, dikkatlerin çekilmesinin ne kadar önemli olduğu da kendiliğinden anlaşılacaktır. İkili kodlama bellek kuramına göre bilgi, uzun süreli bellekte hem görsel, hem de sözel olarak kaydedilir. Öğretim materyalleri geliştirirken, öğrencilere uzun süreli belleklerdeki ilgi şemaları faaliyete geçirmelerine ve dolayısıyla yeni bilgiye anlam kazandırmalarına yardımcı olacak uyarıcılar sunulmalıdır. Öğrenenlerin amaçlanan mesaja dikkatli bir biçimde odaklanmasını sağlamak için, eğitim ortamlarında kullanılan araç-gereçlerin sayısı artırılmalı ve ilgi çekici uyarıcılar (merak uyandırıcı sorular, grafiksel özetler, ses klipleri, filmler vb.) kullanılmalıdır⁷. Farklı ön bilgilere, cinsiyetlere, sosyo-ekonomik özelliklere ya da yaşlara sahip bireylerin aynı eğitimi aynı şekilde almasının yanı sıra, bu kişilerin farklı bilişsel ya da kişilik özellikleri, farklı becerilere sahip olmaları öğrenme süreçlerini demografik özelliklerine göre daha fazla etkilemektedir. Bireylerin bilgi işleme süreçlerindeki bu farklılıkları göz önüne alınarak öğrenme süreçleri yeniden düzenlenmelidir⁸. Hem dikkati yönlendirmedeki etkililiğinden dolayı hem de örtük bellek performansı üzerindeki etkilerinden dolayı bağlamsal ipuçları öğrenme ortamlarında kullanılabilir⁹. Öğrencilerin seçici dikkat düzeylerini değerlendirmek amacıyla

kullandığımız işaretleme testi, aynı zamanda kişinin özellikle sağ hemisferinin bilişsel işlevlerdeki rolünü araştırmada kullanılan bir testtir¹⁰. İhmal sendromuyla ilişkili beyin bölgelerinin uzaysal çalışma belleği görevlerinde aktive olan beyin bölgeleriyle benzerliğinden yola çıkan bir çalışmada, işaretleme testleri dahil standart ihmal testlerinde, çalışma belleği bileşeninin olduğu gösterilmiştir. Çalışmada, işaretleme testleri çalışma belleği yükü artırılarak uygulandığında perseverative tekrar işaretlemelerin yapıldığı saptanmıştır¹¹.

Biz bu çalışmada GSF öğrencileri ile SYO öğrencileri arasındaki dikkat düzeyinde farklılık olup olmadığını işaretleme testi kullanarak araştırmayı amaçladık.

Çalışmamızda, işaretleme testi sonuçlarına göre İHS'nin kadın öğrencilerde, erkek öğrencilere oranla daha fazla olduğu gözlenmiştir. AHS ise erkek öğrencilerde daha fazla bulunmuştur. Bu sonuçlar, kadın öğrencilerde dikkatin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca dikkat düzeyinin, SYO öğrencilerinde, GSF öğrencilerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bizim sonuçlarımıza benzer olarak Görker ve arkadaşlarının¹² çalışmasında dikkat eksikliği erkeklerde %3.61, kadınlarda % 0.46 oranında bulunmuştur. Akdemir ve arkadaşlarının¹³ çalışmasında kliniğe başvuran erkeklerin en sık, dikkat eksikliği tanısı aldığı görülmektedir.

Tekin ve arkadaşlarının¹⁴ çalışmasında okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerinin gelişmiş olması ile dikkat

düzeyleri arasında pozitif bir ilişki kurulmuş, çalışmamızda ise genel yetenek sınavıyla üniversiteye alınan GSF öğrencilerinin dikkat düzeyleri, üniversite sınavıyla yerleştirilen SYO öğrencilerinden daha düşük bulunmuştur. Bu konuyu tartışabileceğimiz bir literatüre rastlanmamıştır. GSF öğrencileri henüz birinci sınıfa gittiklerinden belli bir bölüm ayrımı yapılmamıştır. Bu nedenle, bu farklılığın GSF öğrencilerinin belli bir görevi yaparken otomasyon kazanarak davrandıklarını düşünmüyoruz. Daha ileri sınıflarda GSF'de azalma gözlenecek olursa, bu durumun serebellar fonksiyonlarından kaynaklandığı düşünülebilir. Ancak, yine de bu bölümlerdeki öğrenciler genel yetenek sınavları ile alındıkları için serebellar fonksiyonları daha gelişmiş olabilir, böylece işaretleme görevlerine başladıklarında, diğer öğrencilere göre daha farklı dikkat sergiliyor olabilirler.

Görsel dikkatte parietal korteksin önemli fonksiyonu, insanlarda lezyon¹⁵ ve nörogörüntüleme¹⁶ çalışmalarıyla saptandığı gibi hayvan deneyleriyle de gösterilmiştir¹⁷. Bulgularımız bize üniversitelerde, öğrencilerin istemli dikkatlerinin eğitilmesinin, ilgilerinin geliştirilmesinin, öğrenci çalışmalarının daha ilgi çekici hale getirilmesinin önemli olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin istemli dikkatlerinin hangi yöntemlerle geliştirilebileceğinin araştırılması gerekliliği sonucuna varılmıştır.

Çıkar İlişkisi: Yazarlar çıkar ilişkisi olmadığını beyan eder.

*Bu çalışma 15-16 Nisan 2011 yılında Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derneği ve Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü işbirliği ile düzenlenen V. Ulusal Hemşirelik Araştırma Sempozyumunda sunulmuştur.

KAYNAKLAR:

- Friedlander, L. J., Reid, G. J., Shupak, N. & Cribbie, R. Social Support, Self-Esteem, and Stress as Predictors of Adjustment to University Among First-Year Undergraduates. *J. Coll. Stud. Dev.* 48, 259–274 (2007).
- Özkan, S. & Yılmaz, E. Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Derg.* 5, 153–171 (2010).
- Durna, U. Üniversite Öğrencilerinin Stres Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *İktisadi ve İdari Bilim. Derg.* 20, 319–343 (2006).
- Çırpan, F. & Çınar, S. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Akran Desteği ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilim. Enstitüsü Derg.* 3, 191–199 (2013).
- Horgan, A., Sweeney, J., Behan, L. & McCarthy, G. Depressive Symptoms, College Adjustment and Peer Support among Undergraduate Nursing and Midwifery Students. *J. Adv. Nurs.* 72, 3081–3092 (2016).
- Karakoyun, F. Öğretmen Adaylarının Sosyal Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Derg.* 5, 362–367 (2016).
- Bandura, A. Self-Efficacy. *Encycl. Hum. Behav.* 4, 71–81 (1994).
- Telef, B. B. & Karaca, R. Ergenlerin Öz-Yeterliklerinin ve Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sos. Bilim. Enstitüsü Derg.* 8, 499–518 (2011).
- Secomb, J. A systematic review of peer teaching and learning in clinical education. *J. Clin. Nurs.* 17, 703–716 (2008).
- Stone, R., Cooper, S. & Cant, R. The Value of Peer Learning in Undergraduate Nursing Education: A Systematic Review. *Int. Sch. Res. Not.* 2013, 1–10 (2013).
- Curtis, R. Information Literacy Advocates: Developing Student Skills Through A Peer Support Approach. *Heal. Inf. Libr. J.* 33, 334–339 (2016).
- Du, J., Zhou, M., Xu, J. & Lei, S. S. African American Female Students in Online Collaborative Learning Activities: The Role of Identity, Emotion, and Peer Support. *Comput. Human Behav.* 63, 948–958 (2016).
- Richardson, B. & Brown, K. Enhancing Peer Support for Pre-Registration Students. *Paediatr. Nurs.* 21, 40–43 (2009).
- Çalışkan, T. & Çınar, S. Akran Desteği : Öğrencilerin Sınıf Ortamı ve Uygulama Alanlarında Birbirleriyle Yardımlaşma Durumlarının Değerlendirilmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Derg.* Sempozyum, 226–234 (2010).
- Çalışkan, T. & Çınar, S. Akran Desteği : Geçerlik Güvenirlik Çalışması. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilim. Enstitüsü Derg.* 2, 1–7 (2012).
- Özlük, B. & Karaaslan, A. The Effect of Peer Support to Interpersonal Problem Solving Tendencies and Skills in Nursing Students. *Int. J. Soc. Behav. Educ. Econ. Bus. Ind. Eng.* 10, 3715–3719 (2016).
- Alemdağ, S. Öğretmen Adaylarında Fiziksel Aktiviteye Katılım, Sosyal Görünüş Kaygısı ve Sosyal Öz-Yeterlik İlişkisinin İncelenmesi. (Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2013).
- Esen, B. K., Aktas, E. & Tuncer, I. An Analysis of University Students' Internet Use in Relation to Loneliness and Social Self-Efficacy. *Procedia - Soc. Behav. Sci.* 84, 1504–1508 (2013).
- Özkan, S. & Yılmaz, E. Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Derg.* 5, 153–171 (2010).
- Dönmez, K. H. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Öz-Yeterlikleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Gazi Üniversitesi, 2010).
- Kuo, C.-L., Turton, M. A., Lee-Hsieh, J., Tseng, H.-F. & Hsu, C.-L. Measuring Peer Caring Behaviors of Nursing Students: Scale Development. *Int. J. Nurs. Stud.* 44, 105–114 (2007).
- Palancı, M. & Özbay, Y. Control perception of social anxiety in university students, predictability of injury of social self-efficacy and coping behavior. in *7th Congress of National Counseling and Guidance* (2003).
- Sharma, N. et al. Peer Caring Behaviour Among Nursing Students. *Nurs. Midwifery Res. J.* 12, 1–8 (2016).
- Korkmaz, N. H. Uludağ Üniversitesi Öğrencilerinin Spor Yapma ve Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Derg.* 23, 399–413 (2010).
- Hagger, M. S., Chatzisarantis, N. & Biddle, S. J. H. The Influence of Self-Efficacy and Past Behaviour on The Physical Activity Intentions of Young People. *J. Sports Sci.* 19, 711–725 (2001).